

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК СКЛADOVA ПРОЦЕСУ РОЗРОБКИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ ЕКОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ

Фінансове планування – це процес визначення джерел утворення і спрямованості використання фінансових ресурсів з метою забезпечення процесу відтворення, досягнення його оптимальної структури і збалансованості. Вплив фінансового планування підприємства з урахуванням екологічної складової на стан навколишнього середовища стає максимально ефективним за умови, що таке планування забезпечує відповідність грошових і матеріальних ресурсів. Основними завданнями фінансового планування розвитку підприємства-природокористувача є:

- визначення джерел і обсягів фінансових ресурсів підприємства, необхідних для раціонального використання природних ресурсів;
- акумуляція грошових засобів, необхідних для здійснення природоохоронних заходів;
- забезпечення необхідних пропорцій щодо розподілу і використання грошових ресурсів;
- стимулювання найбільш ефективного використання грошових ресурсів.

Розглядаючи фінансове планування як процес визначення поточних та перспективних фінансових потреб підприємства на період планування і виходячи з прийнятого порядку фінансування, напрямку витрачання коштів, поданих у вигляді фінансового плану, наведемо його основні функції:

1. *Аналітична* – економічний аналіз використання фінансових ресурсів підприємства за минулий період, виявлення і мобілізація обмежених внутрішніх фінансових можливостей.
2. *Нагромадження* – забезпечення підприємства необхідними грошовими ресурсами.
3. *Розподільча* – оптимальний розподіл доходів та накопичувань.
4. *Контрольна* – контроль за господарською та фінансовою діяльністю підприємства.

Фінансове планування і прогнозування здатні активно впливати на характер функціонування господарських суб'єктів, що сприяє раціональному використанню трудових, матеріальних, природних і грошових ресурсів. Разом з тим, за допомогою фінансового планування суспільство висуває кожному господарському суб'єкту вимоги щодо ефективності роботи і матеріально-фінансової збалансованості [1, с.321]. Процес фінансового планування відображено на рис. 1.

Контроль за дотриманням природоохоронних норм є невід'ємною частиною заключного етапу фінансового планування діяльності підприємства. Він тісно пов'язаний з попередніми діями, коли за вибором альтернативних

рішень йде складання плану та здійснення контролю, який може призвести до перегляду раніше прийнятих рішень або плану [2, с. 30]. Контроль діяльності передбачає існування бази, з якою порівнюються фактичні результати, наприклад, перспективний план розвитку підприємства. Контроль передбачає аналіз причин невдач та успіхів, а також знаходження шляхів виправлення помилок та закріплення успіху.

Рис. 1. Процес фінансового планування діяльності підприємства

Реальність фінансових планів залежить від використання прогресивних динамічних методів їх розрахунку і обґрунтування, які необхідно розвивати і уточнювати у відповідності з розвитком економічної науки, усвідомленням об'єктивних законів суспільства і закономірностей руху окремих категорій. У фінансовому плануванні відомо декілька методів розробки планових завдань та їх взаємної ув'язки. Серед них можна визначити методи економічного аналізу (коефіцієнтів, нормативний, балансовий). Їх необхідно застосовувати одночасно або доповнювати один одним, і лише в поєднанні вони дозволяють обґрунтувати фінансовий план кожної ланки діяльності підприємства.

Фінансове планування розпочинається з економічного аналізу використання фінансових ресурсів за минулий період, але його не слід розглядати як просте співставлення звітних даних з плановими для виявлення відхилень. Це спосіб, який дозволяє визначити основні закономірності, тенденції в динаміці натуральних і вартісних показників, резерви зростання виробництва та його рентабельності. Однією з вимог до аналізу є його комплексність, яка забезпечується виявленням сутності процесів і взаємозв'язку факторів, що на них впливають. Головна мета руху фінансових ресурсів полягає у встановленні вихідного рівня доходів, грошових накопичень

і видатків, у відкритті внутрішніх резервів, визначенні тенденцій в зміні вартісних пропорцій, щоб потім впливати на їх покращення.

Економічний аналіз є методом планування, на підставі якого вивчаються вихідні позиції плану, що дозволяє зробити економічні прогнози на плановий період. Важливою умовою для здійснення обґрунтованих фінансових розрахунків є способи визначення розмірів доходів і видатків (коефіцієнтний, нормативний, економіко-математичний та інші методи).

Властивості планових рішень необхідно розглядати з урахуванням таких найважливіших характеристик планів, як надійність їх реалізації, оптимальність, маневреність, еластичність, гнучкість, інерційність тощо. Під надійністю реалізації плану ми розуміємо урахування невизначеності, тобто необхідність прийняття конкретного рішення в умовах нечіткості інформації. Оптимальність плану припускає вибір найбільш ефективних шляхів досягнення кінцевих результатів, раціональний розподіл і перерозподіл обмежених фінансових ресурсів [3, с. 79–80]. Маневреність плану дозволяє коригування планового рішення через об'єктивну невизначеність частини інформації. Гнучкість плану можна розглядати як здатність його до структурної, організаційної, фінансової адаптації в мінливих зовнішніх або внутрішніх умовах. Під інерційністю плану ми розуміємо його недостатню здатність до змін в мінливих умовах. Вивчення цих характеристик дозволяє виявити фінансові резерви підприємства.

Тому виникає необхідність економіко-математичного аналізу, розрахунку мінімального обсягу витрачання коштів для виробництва і реалізації продукції, визначення оптимального варіанта одержання прибутку та ефективного використання фінансових ресурсів. Останнє досягається за рахунок оптимального маневрування фінансовими і ресурсними потоками, закладеними в плані у випадку відхилення фактичних умов функціонування від запланованих. Недостатня надійність фінансового плану може призвести до втрати платоспроможності й навіть банкрутства. Ефективне планування неможливе без застосування сучасних розробок в науці та техніці, які дозволяють приймати оптимальні рішення для планово-економічних задач при наявності ряду неповністю відомих об'єктивних обставин за допомогою різних методів програмування.

Список використаної літератури:

1. Панасюк М.А. Фінансове планування діяльності сучасного підприємства / М.А. Панасик, О.О. Бойко // Науковий вісник Мукачівського держ. ун-ту, Серія «Економіка». – 2016. – Вип. 2. – С. 318–322.
2. Sokolenko L.F. Ecological and Economic Security Assessment in the System of Regional Environmental Management: A Case Study of Ukraine / L.F. Sokolenko, I.V. Tiutiunyk, D.V. Leus // International Journal of Ecology & Development. – 2017. – Volume 32, Issue Number 3. – Pp. 27–35.
3. Погорелов С.М. Дослідження шляхів підвищення ефективності діяльності підприємства / С.М. Погорелов, О.В. Леденко, О.А. Матяж // Вісник НТУ «ХПІ». – 2015. – № 26 (1135) – С. 76–82.